

STANOWISKO Nr 74/13/P-VI

PREZYDIUM NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ

z dnia 6 grudnia 2013 r.

w sprawie korzystania z klauzuli sumienia w praktyce lekarskiej

W związku z pojawiającymi się w ostatnim czasie medialnymi doniesieniami o stanowiskach różnych osób i instytucji w sprawie korzystania z klauzuli sumienia w praktyce lekarskiej, Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej przypomina, że lekarz, lekarz dentyista (dalej: lekarz) powinien wykonywać swój zawód zgodnie ze wskazaniami aktualnej wiedzy, z poszanowaniem człowieka bez względu na jego wiek, płeć, rasę, wyposażenie genetyczne, narodowość, wyznanie, przynależność społeczną, sytuację materialną, poglądy polityczne lub inne uwarunkowania i że w sytuacjach niecierpiących zwłoki wynikających z zagrożenia życia lub ciężkiego uszkodzenia zdrowia pacjentów jest zawsze zobowiązany udzielić pomocy.

Lekarz, tak jak każdy, ma prawo do odmowy podejmowania działań, które są niezgodne z jego sumieniem. Prawo do działania w zgodzie z sumieniem i przekonaniami zapewnia bowiem każdemu art. 53 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 18 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych. Prawo lekarza do kierowania się w życiu zawodowym normami moralnymi w sposób szczególny potwierdza także rezolucja nr 1763 Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w sprawie prawa do klauzuli sumienia w ramach legalnej opieki medycznej z 2010 r., w której akcentuje się, że w razie odmowy przez lekarza wykonania świadczenia z uwagi na jego sprzeczność z sumieniem lekarza, ewentualny obowiązek wskazania pacjentowi legalnych możliwości uzyskania świadczenia powinien ciążyć na podmiotach odpowiedzialnych za organizację ochrony zdrowia.

Podczas wykonywania zawodu lekarz powinien postępować zgodnie z nakazami i zakazami wynikającymi z przyjętych przez siebie zasad moralnych, światopoglądu oraz wyznawanych przekonań religijnych. Lekarze mogą zostać pozbawieni tego prawa tylko w sytuacjach niecierpiących zwłoki wynikających z zagrożenia życia lub ciężkiego uszkodzenia zdrowia pacjentów. Prawa innych osób, tak długo, jak nie dochodzi do zagrożenia ich życia i zdrowia, nie mogą być podstawą do ograniczania lekarza w postępowaniu zgodnym ze wskazaniami swojego sumienia.

W związku z tym Prezydium przypomina, że:

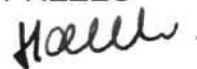
1. Lekarz ma prawo do odmowy udziału w procedurach niezgodnych z jego sumieniem (obejmuje ono w szczególności takie czynności jak wykonywanie, uczestnictwo, pomoc, orzekanie o stanie zdrowia mające na celu zakwalifikowanie do zabiegu niezgodnego z sumieniem lekarza).

2. Korzystając z klauzuli sumienia lekarz powinien przekazać swoje stanowisko pacjentowi oraz odnotować je w dokumentacji medycznej. Nie można jednak oczekiwać od lekarza korzystającego z klauzuli sumienia, aby oświadczał, jaki reprezentuje światopogląd i z jakich względów świadczenie uznał za niezgodne ze swoim sumieniem.
3. Korzystając z klauzuli sumienia lekarz nie powinien wywierać wpływu na decyzję pacjenta, ani narzucać mu swojego poglądu. Odmowa wykonania świadczenia zdrowotnego ze względu na niezgodność z sumieniem nie powinna także przyjmować formy uzasadniania medycznego (w szczególności co do skuteczności lub bezpieczeństwa procedury).
4. Lekarz nie ma obowiązku wcześniejszego określania swoich poglądów. W związku z tym całkowicie nieuzasadnione są propozycje ustalania list lekarzy o określonych przekonaniach i ewentualna dyskryminacja ich przy zatrudnianiu.
5. Samorząd lekarski powinien udzielać pomocy we wszystkich przypadkach nieuprawnionego nacisku na autonomię lekarzy deklarujących wolę skorzystania z klauzuli sumienia.

SEKRETARZ

Mariusz Janikowski

PREZES

Maciej Hamankiewicz